

Hellász után Itáliában...

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. sz. Női Képzőiskoláján idén nyáron is csodálatos koncertkörútra indultunk, ezúttal Olaszországba. A tavalyi kardiái (Görögország) fesztivál eredményeként utazhattunk Itáliába, Salvatore Pappagallo, molfettai karmester meghívására, a VI. Mediterrán Fesztiválra. Molfettában, ebben a dél-olasz kisvárosban évek óta rendeznek kórus-éneklési és karvezetői szemináriumot Domenico Bartolucci zeneszerző és karmester vezetésével. Egész évben készülünk az útra, több új, főleg olasz kórusművel egészítettük ki repertoárunkat és nagy lelkesedéssel tanultuk meg Bartolucci mester Passio című, mintegy kétórás művét, amely kötelező mű volt a szeminárium résztvevőinek.

Július 13-án este indultunk Szegedről, és első olaszországi állomásunk Bologna, a híres, középkori egyetemi város volt. Itt éreztük először azt a megilletődöttséget, amely hatalmas kerítést a turistát, amikor a múlt emlékeivel teli olasz városokat járja. Felkerestük Rossini házáat, ahol műveiből énekelve tiszteltük a mester emléke előtt. Másnap délelőtt érkezünk meg Molfettába, a szeminárium színhelyére. A résztvevő négy kórus nap mint nap találkozott Bartolucci mesterrel, miközben nagyszabású művet próbáltunk. A kurzuson rajtunk kívül részt vett a triezsi férfikar, az az udinei vegyeskar, a házigazda molfettai kórus, valamint több olasz, brazil és német karmester. Örömmel tapasztaltuk, hogy a magyar karéneklési kultúra milyen

magas színvonalú, különösen a vezénylés és a hangképzés terén. A karnagyk felkérésére tanárunk, dr. Mihálka György külön bemutató órát tartott kórusunkkal, hogy a külföldi énekkarok által szinte ismeretlen hangképzési gyakorlatokból egy csokorral átnyújtunk a résztvevőknek.

Bari város szimfonikus zenekara és három férfi szólista közreműködésével négy-szer adtuk elő Bartolucci mester művét különböző városokban, mindenütt nagy sikerrel. Nagyon örültünk, hogy a mester karnagynak ajándékozta a mű partitúráját.

Az önálló koncertünk július 20-án volt. Az olasz közönség kicsit olyan, mint az amerikai: beszélget, ki-megy-bejön a koncert alatt, főleg ha az kevésbé érdekli. Ezért is voltunk nagyon büszkék rá, hogy a mi hangversenyünket feszült figyelemmel hallgatták végig és hosszú tapssal jutalmazták. Éneklésünkkel kivívtuk a kórusok és a város elismerését is. Molfetta polgármestere barátsága jeléül egy ezüst plakettet adományozott a kórusnak.

A triezsi férfikar meghívott minket, hogy hazafelé vezető utunkon adjunk koncertet náluk is és ismerkedjünk meg városukkal. A német karmester szintén egy koncertre hívta meg a kórust 1987. tavaszán, mivel akkor ugyanis egy énekkari versenyen veszünk részt, Limburg városában. Bár számunkra ez elérhetetlen, mégis jóleső érzés volt, hogy meghívást kaptunk Brazíliába is. A legjobban azonban Domenico Bartolucci

meghívásának örültünk. Ő a Loretói Nemzetközi Környezetünk hívt meg minket szintén 1987-re, ahol 70. születésnapja alkalmából szeretné bemutatni a Passiót, és ehhez a mi kórusunk közreműködését is kérte.

Kellemes élményekkel indultunk el Molfettából Rómába, ahol az olasz szokásoknak megfelelően a Szent Péter Bazilikában is énekelünk. A Szent Péter Bazilika kántora jóvoltából megnevezhettük a Magyar Kápolnát, és jóleső érzés töltött el minket, hogy a Vatikánban, ahol annyi emléket találhat a világ történelméből, egy kicsit a magyar történelemből is öríznek.

Utunk hazafelé vitt tovább, de még sok csodát tartogatott számunkra Olaszország. Egy-egy napot töltöttünk Firenzében, és Velencében. Velence igen nagy hatással volt ránk.

Még aznap Triesztbe érkezünk, s a kellemes kirándulás után este koncertet adunk, mely fáradságunk ellenére igen jól sikerült.

Maczelka Noémi tanárnő itt is, mint Molfettában és Rómában is megörvendeztette a közönséget briliáns szóló zongorajátékával.

Hazatérve ígérjük karnagynak, dr. Mihálka Györgynek, hogy a jövőben is igyekszünk méltóan képviselni főiskolánkat és a kórusmuzsikát mind hazánkban, mind külföldön.

BAKACSI ZITA
kórustitkár

Könyv a nemzetiségekről

Igen jó könyvet fedeztem fel a minap. Szerzője Ács Zoltán, tárgya, tehát címe is: *Nemzetiségek a történelmi Magyarországon*. Kiadta a Kossuth Könyvkiadó 229. oldalán, s remélhetőleg minél nagyobb példányszámban. Úgy gondolom, e könyv hiánypótló jellegű, a teljességre pedig nemcsak törekszik, de nagyjából el is éri azt. Ha áttekintjük a felhasznált szakirodalmat jegyzékét, látva látjuk: e témával kapcsolatban rengeteg dolgozat jelent meg, könyv alakban vagy anélkül, fejezetek formájában, az átfogóbb témakört feldolgozó munka részeként; magyarul és nem magyarul. Elképzeltetlenül sokféle ágazik a téma, különösen ha a szerző ilyen tágan értelmezi a feladatát. Az átlagember általában a szlovákokra, ruténekre, a délszlávokra, a németekre, meg a románokra gondol „nemzetiség” címszó alatt (hogy miért, az alábbiak egy részéből következik), ez a könyv azonban nem reked meg eme öt népcsoport tárgyalásánál. A szerző per-sze kijelenti: „Az olvasó, aki valamennyire járatos a témában, megérti, hogy minden részletre és korra kiterjedő elemzés, vagy akár csak a teljesség igényét is célzó szintézis eleve lehetetlen”, de ez — a könyv ismeretében — a szokásos szerzői szerénykedésnek vélődik. „Célunk” — írja a tavábbiakban Ács Zoltán — „hogy átfogó képet adjunk mindazon nem magyar vagy magyarrá vált népekről, melyek történelmünk folyamán együtt éltek a magyarsággal, hogy megértsük az egymás mellett és egymás között élő népek kultúrájának, nyelvének, értékrendjének egymásba fonódását; azon elemek átkölcsönzését, melyek mind hozzájárultak ahhoz, amit magyar nyelvnek, kultúrának, és műveltségnek nevezünk.” Szép téma, nagy téma, s részben időszerű téma (részben pedig egyáltalán

nem időszerű, hiszen már réges-régen föl kellett volna dolgozni). Hogyan látott neki a szerző? Mindenekelőtt a nemzetiség fogalmát igyekszik tisztázni. A definíciókból kitűnik, hogy az átlagolvasó miért hajlamos épp csak a fentebb említett öt népcsoportot érteni a történelmi Magyarországon nemzetiségei alatt, s rávilágít: nemzetiség mint történelmi, politikai kategória a modern társadalomban a többségi nemzetűl függő népet jelölte. A nemzetiség — írja Ács Zoltán — mesterséges történeti képződmény, bár meghatározó jegyei közt etnikai sajátosságok is szerepet játszhatnak.

Mindezek ismeretében elég csak föllapozni a tartalomjegyzéket, s máris látható: a szerző teljességet a címben foglalt feladatát; ennek azonban csak örülni lehet. Így ugyanis valóban megközelíti a teljességet, amire törekedett. Hiszen foglalkozik a Kárpát-medence népeinek a honfoglalás előtti történetével, az itt élő népek és a magyarság mindenirányú érintkezésével a honfoglalás korában, az ország nem magyar népcsoportjainak a közép-korban (a besenyőktől az olaszokig, a bányavárosok németiségétől a kunokig meg a jászokig), a délszlávok Magyarországra költözésével, a zsidóság szerepével a 18. századi Magyarországon, a török hódoltság-kori etnikai viszonyokkal stb. stb. — holott e korokban „nemzetiség”-ről még nem beszélhetünk a szó valódi értelmében. Éppen ezért „idegen népelem, etnikum” megjelöléssel emlegeti az országot e korabeli nem magyar népeit, néptörzseiket (egységes terminológia híján). Egyeséges történeti nézőpontból, de a legvalószínűbb szempontok szerint világítja meg témáját. Nem riad vissza pl. az 1800-as évek elején munkálkodó Petru Maior vélekedésének rögzítésétől, mely szerint

Töhötöm vezérünk nyilván tudott románul is, hiszen a magyarok a Kárpát-medence előtti szálláshelye Etelköz volt, ahol „ugyancsak” románok éltek. Illetve más helyen: Nagy Sándor minden bizonnyal szláv nyelven beszélt a szlovákokkal (szlovák források szerint). Bizonyos derűtlenségre is alkalmas adhat tehát néhol a történeti irónia, de mint mondtam volt: a könyv fő erőssége az irdatlan mennyiségű, különböző helyekről egyútté szerkesztett ismeretanyag. A történetek általában kitérnek annak tárgyalásától, hogyan vélekednek egymásról pl. magyarok, németek és románok. Ács Zoltán nem mellőzi ezt a témát, s így is van jól. Nemzetiségekre lebontva ismerteti továbbá a nemzetiségi mozgalmak kialakulását az 1848-as forradalom előtt (a magyar nyelv mozgalomból kiindulva, melyre mintegy reagálás volt a nemzetiségek mozgalma); tárgyalja a nemzetiségek szerepét a szabadságharcban. Teret szentel az ország múlt századi nemzetiségi politikájának bemutatására, s nem feleli idezni Mocsáry Lajost, az akkori, a nemzetiségekkel szemben legkorrektebb politikust: „Elegen vagyunk mi száma névvel, csak legyünk erősek lélekben és erkölcsben is...” Foglalkozik a nemzetiségi iskolapolitikával a századfordulón, a kulturális kapcsolatokkal, az asszimiláció különböző formáival, végül pedig az Osztrák-Magyar Monarchia fölbomlásával. Nem feledkezik meg természetesen a fólhasznált irodalomra való korrekt hivatkozásról sem; némelyiket röviden minősíti

Érdemes megvenni tehát ezt a könyvet; csekély hatvanöt forintért juthat értékes, kézikönyvként is használható összefoglaló munkához a lehetséges olvasó.

F. CS.

Néptáncosok az NSZK-ban

A JATE és az Olajbányászok Bálint Sándor Néptáncgyűjtés október 24–november 2. között az NSZK-beli Salcketten közönséges és környéken vendégszerepelt. A népi hagyományokat ápoló DJE ifjúsági szervezet meghívására második alkalommal látogatnak az NSZK-ba a JATE táncosai.

Újabb meghívás Olaszországba

A József Attila Tudományegyetem Klub színpada meghívást kapott az olaszországi L'Aquila-ba, a XIII. Egyetemi Színjátszó Fesztiválra. A meghívás a Kormos Tibor által rendezett

Jágó című produkciónak szól.

1983-ban az Egyetemi Színpad már részt vett a fesztiválon, s újabb részvételük valószínűleg az akkori kiemelkedő sikernek, a Kísérletnek köszönhető.

„Mi leszel, ha nagy leszel?”

Körkép

— Engem két kérdéssel lehet kihozni a sodromból. Az egyik: „Mikor mégy férjhez? Biztosan van már udvarlód...” A másik: „Mit fogsz csinálni, ha befejezed az egyetemet? Hol fogsz dolgozni?” Mittudomén! Persze, gondolom, azért idegészt, ha ezt kérdezik, mert tulajdonképpen sorskérdésekről van szó, a legfontosabb dolgokról — és nem tudok rájuk válaszolni. Az idő pedig múlik, környörtelemül. Patetikusan, mi? Pedig így van. (Negyedéves bölcsész).

— Villamosmérnök vagyok, h iradástechnikával foglalkozom. Otthon, a falumban nem tudok elhelyezkedni. Hova menjek, a tehetséget rádióláncát tervezem meg? Csak Pesten vannak olyan cégek, ahol a szakmámban tudnék dolgozni. Viszont Pesten maradni... Elég ködös ez még. (Negyedéves műszaki egyetemista).

— Maradok annál a vállalatnál, amelyikkel most is szerződés van. Eldöntöttem, hogy nagyon jó pszichológus leszek. Nem, nem a diplomától. Az egyetemnek és a jó szakembereknek egyre kevesebb köze van egymáshoz. (Másodéves pszichológus).

— Három szakos vagyok, így több lehetőségem lenne az elhelyezkedésre. De: tanítani nem fogok, szeríntem alkalmatlan vagyok a pedagógusi pályára. Közmuvelődési könyvtárba nem mennék, csak történelmi szakkönyvtárba. Történelemkutató szeretnék lenni, levéltárban lenne igazán jó helyem. Nem tudom, mi lesz velem. Igaz, hogy jövőre végzek, de mit idegkedjem? Voltak ötödévesek, akik végzés után még szeptemberben is „munkakerülők” voltak. És nem a gyenge átlagból valók... (Negyedéves bölcsész).

— Utálom ezt a főiskolát. Jogira akartam menni, de lebeszéltek róla, hogy úgysem sikerül. Itt ugyanaz volt a felvételi: elég lett volna oda is a pontszámom. Most már befejezem. Aztán? (Harmadéves állami igazgatási főiskolás).

— Ennyi pénzért tanítani nem megyek el, az tuti. Ha megfizetnék a pedagógusokat, akkor igen. De valamiből meg kell élni — a szüleim is tanárok, nem tudnak támogatni, a páromé sem milliósok. Elmegyek idegenvezetőnek. Favágómunka, rettenetesen unalmas, de jól fizet. (Negyedéves bölcsész).

Sajtótábor Szegeden

November 5–9 között Szegeden rendezte meg hagyományos Sajtótáborát a KISZ KB. Egyetemi és Főiskolai Tanácsa. Az idei tábor azonban különbözőt az előzőektől, hiszen első alkalommal sikerült összehozni a felsőoktatási intézményekben és kollégiumaikban működő rádióstúdiók és a különböző egyetemi, illetve kari kiadványok diákújságíróit. Így a szerzők elérték, hogy előben láthassák egymás munkáját stúdiósok és diáklaposok, s tapasztalhatták, hogy az újságírói szakma normái és követelményei egyaránt kötelezők a sajtó bármely területén dolgozók számára.

A tábornak a KISZ Csongrád Megyei Bizottsága Politikai Képzési Központja adott otthont, ahol a legkülönbözőbb egyetemekről és főiskolákról érkezett mintegy 80 hallgató minden lehetőséget megkapott a munkához. Ténykedésük nemcsak a rádiósoknak és az újságíróknak tartott előadások jegyzeteléséből állt, hanem a gyakorlati munkát jelentő kiscsoportos foglalkozásokból is. A foglalkozások eredményeként naponta lap és műsorszervezés is végeztek a hallgatók, melyek közt sikeres alkotások is születtek. Mi most a NA ES akkor című „teők életlen lap” — ből közlünk két írást.

— Visszamegyek tanítani. A főiskola előtt is ezt csináltam. Tudod, sokszor nevetéges, hogy miket oktattak a főiskolán. En tanítottam előtte, ismerem a „kinti” világot, de aki még életében nem látott gyereket közelről, annak rettenetes lesz. (Másodéves tanárképzős).

— Bicskei vagyok. Hazamegyek, az otthoni térszben leszek kertészmező — ha csak nem hívnak meg a Fehér Házba szóvivőnek. (Negyedéves kertészmező).

— Tudod, mi az életcélom? Az, hogy egyszer legyen egy saját szobám, hogy ne nyolc négyzetméteres al-bérletben lakjam a barátommal. Mire meglesz a diplomám, majd nem harminc lesz, egy válással és két gyerekkel a hátam mögött. De akkor már könyvebb lesz: nem kell egyetemre járnom az újságki-hordás mellett. (Negyedéves bölcsész).

— Kocsmát fogok nyitni. Istenbizony! (Elsőéves mat-fiz. szakos).

KREUTZER ANDREA

Premodern

Mi természetesen Tolnay Klárral szeretnénk beszélgetni. Egy srác, aki diszlettervező, felvilágosít minket, hogy reménytelen. Mi azonban már ráhangolódtunk a riportkészítésre. Ott jön a rendező, a diszlettervező szinte elélok minket. A többi már simán megy, ömlik belőle a szó.

— Mit mondjak nektek, miről is szól a darab? A véletlenről. Ahogy Bohnbrocke mondja: „A véletlennél nincs kedvesebb és önzetlenebb pártfogó”.

— Hogy jutott eszedbe egyáltalán, hogy megrendezd ezt a darabot?

— Túlzás lenne azt állítani, hogy tíz éve erre vágytam, házi feladat volt számomra. Valami más lett volna ennek a helyén, a választást Tolnay Klári személye motiválta.

— Miként került a művésznő Szegedre?

— Nyáron vendégszerepelt Görgey Gábor darabjában, színházunk akkor kérdezte meg, nem lenne-e kedve Szegedre jönni. Abban, hogy igent mondott,

bizonyára közrejátszott az is, hogy Mensáros László társulatunk tagja most.

— Itt van előttünk a műsorfüzet, rajta áll a szó: premodern. Mit jelent ez?

— A preraffaelisták mintájára készült, ami egy festészeti irányzat volt, következő úgy festettek, mintha Raffaello nem alkotta volna meg a perspektívás elméletét. Mira János barátommal — ő a darab diszlettervezője, — már közel tíz éve dolgozunk együtt — nem vagyunk hajlandók semmiféle mozgalomhoz csatlakozni. Szélsőséges tolerancia határozza meg elképzeléseinket. Számárfület mutatunk a különféle irányzatoknak. Ennek jegyében már három darabot állítottunk színpadra.

— Milyen terveid vannak?

— Koratavasszal a Csárdáskirálynő bemutatója lesz. A feladat nem kicsi. Kötél-tánc, el kell érniük, hogy azoknak is elnyerje tetszését, akik a cím miatt fog-nak eljönni, és közben pre-modern is legyen az előadás.

DABASI HALÁSZ ZSUZSA
— TÓTH ILDIKÓ